

tuorelehti

oliivipuun

Maaliskuu 2018

Arkkipiispa Kari Mäkinen:
"Kirkon ovet ovat auki
ympäröivään
yhteiskuntaan."

Sivut 12–16

Aurinkoinen tulevaisuus

sai Pyhän Henrikin säätiön
kulttuuripalkinnon

Sivut 8–11

Porlammin Poverello

Dosentti Pauli Annala
Franssin jalanjäljissä

Sivut 18–21

Hans Hammerin veistämä
reliefi ristiinnaulitusta
Strasbourg'n tuomiokirkon
saarnatuolissa
on vuodelta 1486.

Kolme naulaa

S otilla siihen ei liittynyt mitään henkilökohtaista. Ristejä riitti ja niille nauttavia. Tehtävä oli hoidettava.

Kolme naulaa siihen tarvittiin.

* * *

Ensimmäinen naula oli ratkaiseva. Se kiinnitti ristiin. Siihen saakka hän oli ollut vasta matkalla. Mahdollisuuksia oli vielä ollut, jokin toinen tie ehkä, ehkä sittenkin.

Ensimmäisen naulan jälkeen vaihtoehtoja ei enää ollut. Tämä oli nyt tässä. Ehkä se oli helpotus. Jokin taakka kirposi. Tehtävä oli tehty, sellainen elämä eletty.

Tilalle tuli kipu, jonka täytyi olla ankara. Ajatteliko siinä muuta kuin kipua, muistiko jotain? Tunsiko surua kaikesta, mikä jäi taakse?

* * *

Toinen naula levitti sylin auki. Sen jälkeen ei voinut suojautua. Nyt oli kokonaan toisten armoilla.

Ja kipu. Alleen peittävä kipu.

Kaikki mikä oli ollut vahvaa ja ehjää, oli nyt heikkoa ja avutonta. Ei teräviä sanoja vastustajille, ei rohkaisevia sanoja pelkääville, ei armollista katsetta syrjään jääville. Ei yhtään jumalallista viisautta. Tämä vain, nämä levitetty käsivarret.

* * *

Kuva: Aarne Ormio

Kolmas naula oli kuoleman naula. Risti nostettiin pystyyn. Hetki vielä ja sitten pimeys. Tyhjä, musta, läpinäkymätön pimeys.

* * *

Sotilaat tekivät työnsä viivyttelämättä. Heillä oli kokemusta. Tuskaa ei tarpeettomasti pitkitetty. Tämä piti tehdä ja se tehtiin.

Tuliko sellainen sotilaiden uniin, kuka tietää. Ehkä he puhuivat tästä

myöhemmin keskenään, tämä oli erityinen tapaus. Ehkä eivät. Sille mikä ottaa kaikkein kovimmille, ei ole sanoja, ei edes itselle. Unilla on oma kielensä.

* * *

Kahden pimeän yön jälkeen toiset sotilaat olivat toisessa tehtävässä. Ei mitään henkilökohtaista, komennus vartioon oli yksi komennus muiden joukossa.

Kolmas aamu sarasti. Valo oli odottamaton. Se minkä ei pitänyt koskaan liikkua, liikkui; se minkä ei pitänyt koskaan aueta, avautui.

Sotilaat säikähtivät. Kaikki sotilaat kaikissa tehtävissä kaikkina aikoina säikähtivät. Naulojen vääjäämätön ote kirposi.

Kristus nousi kuolleista. Kuolemalla kuoleman voitti. ■

Kari Mäkinen
Arkkipiispa

Kuitenkin ajallaan

Ehkä me sittenkin sanomme ”kuitenkin” liian aikaisin. Toisaalta on vaikea olla tietämättä, kun tietää. Kun kaikki ei lopu pitkäperjantaihin eikä kärsimys ja kuolema ole kaikki, on vaikea olla viittaamatta siihen muuhun.

Toisaalta on aivan sietämätöntä kokea silkka ja pelkkä tuho ja jäädä täydelliseen toivottomuuteen. Kun pysähtyminen merkitsee kuolemaa ja maistuu siltä, halu kiihuhtaa eteenpäin on jotakuinkin vastustamaton.

Martti Haavio – runoilijana P. Mustapää – opetti **Jaakko**-veljeään kaihtamaan silottelua ja ennakointia, joka uskonnollisia runoja niin helposti vaivaa.

Niinpä Jaakko Haavion *Laulu lainatavaroista* päättyy tähän:

*Kuoli sitten, balsamoitiin,
lainabautaan itkettiin.
Typötyhyjä, köyhä vainaa –
kuolemansa lobdun lainaa
kuolemaan ja kyyneliin.*

■ Puhutaan ristin ja ylösnousemuksen pääsiäisestä.

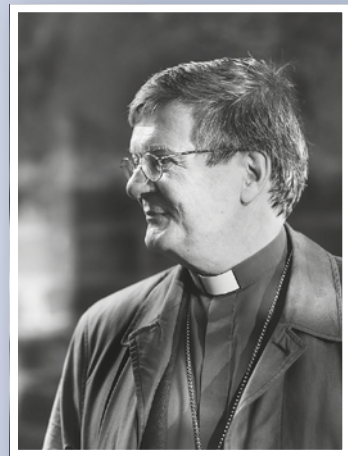
Jo edellinen päästää jostakin. Jo se lainaa lohdutuksen kuolemaan ja itkuun. Liian aikaisin lausuttu ”kuitenkin” peittäisi tämän. Siksi ristin juurella ja Vapahtajan haudalla on oltava vaihti.

Kuvasin viime syksynä Münsterissä *Jeesuksen hautaamisen*, joka oli runneltu melkein tunnista mattomaksi. Sen olivat 1530-luvulla hävittäneet kaupunkia yli vuoden

hallussaan pitäneet uudelleenkastajat.

Kuvainraastaminen on sekä vastenmielistä että matalamielistä. Tällä kertaa kuvien viholliset kuitenkin loivat puhuttelevan kristillisen taideteoksen. Hautaan lasketavan ja hautaajien rujoudesta puuttuu kaikki ”kuitenkin” ja juuri siksi se ulottuu aivan alas ja kaikkialle.

Niin rujo kuin tämä maailma voikaan olla, niin rujo on myös

Kuva: Jani Laukkanen

sen Vapahtaja. Eivät ne muuten kohtaisikaan.

Silloin on oikea aika mutista, että jospa kuitenkin. ■

Kaarlo Kalliala
Piispa

Sisällä

www.arkkihiippakunta.fi

<p>2 Arkkipiispan pääsiäistervehdys
Kari Mäkinen</p> <p>4 Piispan pääsiäistervehdys
Kaarlo Kalliala</p> <p>7 Pääkirjoitus
Tuomas Vaura</p> <p>8 Aurinkoista ihmettelyä yhdessä
Pyhän Henrikin säätien kulttuuri-
palkinnon saajaan tutustumassa
Pirjo Silveri</p> <p>12 Kansalaisten silmien tasolla
Arkkipiispa Kari Mäkinen
Roope Lipastin haastateltavana</p> <p>17 Uusi arkkipiispa Tapio Luoma
aloittaa kesäkuussa</p> <p>18 Porlamin Poverello
Dosentti Pauli Annalaa kävi
tapaamassa Salla Ranta</p> | <p>22 Adore Te Devote –
Uskollisesti palvon Sinua
Keskiaikaisen rukouksen
käänsi Tuomas Vaura</p> <p>24 Katse kasteeseen
Tuomas Vaura</p> <p>26 Näin – vähennettyä todellisuutta
Tuomo Lindgren</p> <p>28 Andalucia on paratiisi
Seurakuntatyöstä Espanjan Aurinko-
rannikolla kertoo Mari Leppänen</p> <p>32 Vauhdinottoa seurakuntavaaleihin
Ennakkotunnelmia kokosivat
Hanna Piira ja Tuomas Vaura</p> <p>34 Arkkipooki-palkinto
Keski-Porin sometiimille
Marjaana Perttula</p> <p>35 Twaarvoja</p> |
|---|--|

Kannessa

■ Lasten aurinkojuhlissa Kemiössä on saatu leikkiä luonnossa. 12 kertaa järjestetty tapahtuma on Kulttuuripalkinnon saaneen Aurinkoisen tulevaisuuden yhteisöllisistä projekteista kenties tunnetuin.

– Aurinkoisen tulevaisuuden arkistokuvalla leikkimistä harrasti Erkki Kiiski.

- Tuore oliivipuun lehti 2018 ■ Turun arkkihiippakunnan vuosijulkaisu
- Julkaisija: Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli
- Päätoimittaja: Tuomas Vaura ■ Toimitus: Anna-Liisa Hyrsky-Heikkilä
- Taitto: Erkki Kiiski ■ Paino: Newprint Oy

Moniääninen Kristus

Kristus opetti, että missä kaksi tai kolme on koolla hänen nimissään, siellä myös hän on läsnä. (Matt. 18:20) Historia ja nykyisyys ovat opettaneet, että siellä on myös kaksi tai kolme eri mielipidettä – ja riita. Miksi eri mielipiteistä niin helposti aiheutuu kinaa?

Keskiajalla yleisesti ajateltiin, että erilaisista uskomuksista seurasi erilaisia haluja. Jos ajattelen, että pieni kävely tekisi minulle hyvää, minulle todennäköisesti syntyy halu lähteä ulos reippailemaan. Riidan syynä nähtiin erityisesti jännitteiset halut, eivät niinkään erilaiset ajatukset tai mielipiteet. Kun yksi haluaa, että kaikki lähtisivät ulkoilemaan, mutta toinen haluaa kaikkien jäävän sisälle, on riita valmis.

■ **Erimielisyys** ja siitä seuraava eritahtoisuus olivat myös Kristuksen osa, mutta ilman riitasointuisuutta. Getsemanessa Jeesus rukoili: "Isä, jos se on mahdollista, niin menköön tämä malja minun ohitseni. Mutta ei niin kuin minä tahdon, vaan niin kuin sinä." (Matt. 26:39) Rukous osoittaa, että Kristus toisaalta halusi välttää kuolemansa, mutta toisaalta samaan aikaan hän myös halusi sitä. Miten kaikin puolin eheässä Kristuksessa saattoi olla tällainen sisäinen jännite?

Keskiajalla vastausta pohdittiin melko paljon. Yhden vastauksen mukaan ihminen kykeni haluamaan eri asioita samaan aikaan. Siinä missä yksi osa minussa voi haluta lähteä ulos, toinen osa voi haluta pysytellä sisällä. Myös Kristus halusi samaan aikaan eri asioita. Halut olivat sopusoinnussa, koska Kristuksen eri osat vähintäänkin sallivat sen, että muut osat halusivat, mitä ne halusivat. Vaikka yksi osa halusi kuolemaa, se myös salli, että toinen osa halusi välttää kuoleman kaikin keinoin.

■ **Syntiin langenneilla** ihmisillä sielun sisäistä elämää ei nähty yhtä harmonisena. Meissä eri halut kamppailivat vallasta. Emme ainoastaan halua eri

asioita, vaan usein yksi osa meistä haluaa, että myös toinen osa haluaisi samaa asiaa kuin se itse.

Tällainen tahtojen taisto ei ole vain yksilötason ilmiö. Se on myös kirkon ja muiden yhteisöjen osa. Yksi jäsen ei vain halua yhtä ja toinen toista, vaan yksi haluaa, että myös toinen tahtois samaa asiaa kuin se. Ja tällöin konflikti on valmis. Ongelmaa ei siis synny vielä siitä, että meillä on eri näkemyksiä ja haluamme eri asioita. Ongelma syntyy silloin, kun yksi haluaa, että koko yhteisö seuraisi hänen tahtoaan.

■ **Kristuksen rukous** haastaa kunnioittamaan ihmisten erilaisia näkemyksiä ja tahtomuksia. Se ei anna aineksia vain kohdata eritavoin ajattelevia kristittyjä, vaan myös eri kulttuurien ja uskontojen edustajia. Kristuksen rukous kutsuu meitä hyväksymään ja kunnioittamaan sitä, että eri taustoista johtuen ihmiset ajattelevat eri tavoin ja haluavat eri asioita. Kristuksen rukous ei kannusta meitä vaatimaan, että kaikkien olisi ajateltava samalla tavalla kuin minä ajattelen tai kaikkien olisi haluttava samoja asioita, joita minä haluan.

Kun meidän sisimmässämme ja ihmisten välisissä suhteissa vallitsee moninaisuuden ja toisen kunnioittamisen henki, elämme sopusoinnussa itsemme ja toistemme kanssa siten kuin Kristus eli sisäisesti sopusoinnussa. Silloin toteutunevat myös Jeesuksen sanat "siellä minä olen heidän keskellään". ■

Tuomas Vaura
Vs. piispan erityisavustaja

Kuva: Suvi Kava

Aurinkoista ihmettelyä yhdessä

Aurinkoinen tulevaisuus
tuo mieleen edessä odottavan
onnen ajan. Piilomerkityksenä
sanoihin kätkeytyy uhkaavasti
lämpenevä planeetta.

Pyhän Henrikin säätiö
myönsi kulttuuripalkintonsa
samannimiselle
yhdistykselle.

● Aurinkoinen tulevaisuus? Siis mikä?

Taiteilijoiden, luonnontieteilijöiden, luonnonsuojelijoiden ja ympäristökasvattajien yhdistys on luonut Salon ja Kemiön seuduilla taiteen ja tieteen yhdistävää lasten kulttuuria. Se on innostanut perheitä vanhojen tavaroiden uusiokäyttöön ja luonnon hyödyntämiseen leikeissä. Vahvasti yhteisöllisessä toiminnassa havisee kulttuuri-perintö; ihmisiä, aikoja ja paikkoja yhdistävät käsityö-tekniikat ja tarinat.

Aurinkoisessa pörrää riemunkirjava joukko innokkaita osajia. Jokainen sitoutuu sen verran kuin itsellä kulloinkin on halua, voimia ja aikaa. Meille arki on juhlaa, tekstiilitaiteilija **Annika Tavasti** määrittelee.

Vuosien mittaan on järjestetty juhlia, teemapäiviä ja työpajoja, neuvottu ja opetettu, julkaistu oppaita ja muuta virikemateriaalia. Yleisinhimilliset aiheet ovat mahdollistaneet moninaisen yhdessä tekemisen, Tavasti kertoo.

– On ollut ihana seurata, kun eri alojen asiantuntijat ja eri-ikäiset ihmiset kokoontuvat saman asian äärelle ja antautuvat yhteisen ihmettelyn tilaan!

Neljän e:n periaate

Kaikki alkoi vuonna 2004 Aurinkoinen tulevaisuus -ympäristötaidenäyttelystä, johon folkloristi, ympäristö- ja yhteisötaiteilija **Tuula Nikulainen** kutsui eri alojen taiteilijoita. Samoihin aikoihin julkisuudessa alettiin puhua ilmastomuutoksesta.

Teema nousi Halikonlahdesta, joka on kuin Itämeri pienoiskoossa. Molemmat voivat aika huonosti.

Näyttelyn jälkeen Nikulaisen, Tavastin, kulttuurituottaja ja **Anu Taivaisen** ja graafikko **Piia Lehden** ympärille kerääntynyt porukka jatkoi yhteistyötä ja perusti yhdistyksen.

Kantavana periaatteena on alusta asti ollut neljä e:tä: ekologia, estetiikka, etiikka ja energia. Tapahtumista tunnetuin lienee lasten aurinkojuhla, joka järjestettiin Kemiössä 12 kertaa. Aurinkojuhlat toteutettiin vapaaehtoisvoimin, mutta muuten toiminta perustuu ammattilaistyöhön, josta maksetaan palkkaa. Hankerahoituksilla on organisoitu työpajoja sekä tuotettu materiaaleja ekologiseen lastenkulttuuriin ja leikkeihin. Aineistot ovat kopioitaviksi ja levitettäviksi tarkoitettuja, puheenjohtaja Nikulainen selittää.

Vaikka Aurinkoisen tulevaisuuden puheenjohtaja Tuula Nikulainen on perusoptimisti, hän myöntää olevansa erittäin huolestunut maapallon tulevaisuudesta.

– Ilmastonmuutosta ei oteta riittävän tosissaan ja Suomen metsien tämänhetkinen hakkaaminen aiheuttaa lähes fyysistä kipua.

Esimerkiksi piharakentajille yhdistys on opettanut, miten luonnonmateriaaleja ja kierrätystä voi hyödyntää, ja millaisia elementtejä lasten leikkipihassa voisi olla.

Ympäristötaideteos *Veden taika* nousi monimuotoiseen urbaaniin luontoympäristöön Salon jätevedenpuhdistamon vanhoille puhdistusaltaille. Isossa projektissa oli mukana väkeä laidasta laitaan, yhdysvaltalaisistaiteilijasta luonnon-suojelijoihin ja ammattikoulun rakentajaoppilaisiin.

Sinne syntyi kelluva saari, joka kasvirituutoineen muodostaa biopuhdistamon. Onnistuimme myös palauttamaan paikalta hävinneet pesimälinnut. Nyt siellä on hyvä naurulokki-yhdyskunta.

Monet ideat ovat lähteneet lentoon ja rönsymään, koska yhdistys on aina välttänyt turhia rajoitteita tai lokeroiteja.

– Meillä ei ole koskaan ollut valmista muottia, mitä, miten ja missä teemme.

Tilkkutäkin kokoamista

Annika Tavasti on koulutukseltaan tekstiilitaiteen maisteri ja viittä vaille valmis sosionomi. Sosiaalipedagogisen varhaiskasvatus- ja nuorisotyön opinnot ovat loppusuoralla. Vaikka yhdistyksessä kaikki periaatteessa tekevät kaikkea, tehtäviä ja vastuuta on silti jaettu. Tavasti

Lasten aurinkojuhla Kemiössä.

pitää yhteyttä kuntiin ja kolmannen sektorin toimijoihin, kuten seurakuntiin.

Näillä tahoilla on paljon osaamista ja halua yhteistyöhön, ajatustenvaihto on ollut kiinnostavaa. Aurinkotoiminnan roolina on kerätä haaveita tai tarpeita ja saattaa ihmisiä yhteen. Tällä tavalla toteutui esimerkiksi kuntoutuksen ja vammaispalveluiden toive esteettömästä leikkipuistosta, Tavasti kertoo.

Salossa seurakunta on tärkeä yhteistyökumppani esimerkiksi lapsia lukemaan kannustavassa *Kirjastokorppi*-hankkeessa sekä lastenkulttuuria edistävässä *Tilkkutäkki*-toiminnassa.

– Seurakunta itse hioo aiheeseen liittyviä toimintamuotojaan. Kipinän syttymisen jälkeen tuemme toimijoiden omia prosesseja, emmekä välttämättä tiedä, mitä kaikkea lopulta seuraa ja syntyy.

Aurinkoinen tulevaisuus tavoittaa monia sukupolvia. Ikäihmisten arkeen on jaettu ilon hippusia muun muassa teemapäivien ja omien aurinkojuhlien muodossa.

Monen on vaikea liikkua, joten olemme vieneet lapsia ja erilaisia osallistavan taiteen muotoja vanhusten luokse, Tavasti kertoo.

Mummujen ja pappojen kanssa tai heitä varten on valmistettu kaikenlaisia käsitöitä. Hoitolaitosten viihtyisyyttä on lisätty verhoilla ja muilla aurinkoisilla sisustusratkaisuilla.

Tulevaisuuden toivot

Luonnonsuojelu – ja optimismi – on lähellä aurinkoisten sydäntä. Siis halu pitää huolta luomakunnasta ja tehdä itse jotakin asian hyväksi. Palkitsemisperusteissaan Pyhän Henrikin säätiö kiitteli toimintaa, jossa näkyvät kristilliset arvot, kuten perhe, lähimmäisenrakkaus ja toisesta huolehtiminen.

– Lapset ja nuoret ovat meille tärkeitä, jotta he ymmärtäisivät koko ajan vaikuttavansa ympäristöön. Heidän on hyvä oppia tekemään se myönteisesti, Nikulainen painottaa.

Aikanaan nuoret ohjaavat koko yhteiskuntaa ja ”pelastavat maailmaa”. Kotoaan he ovat jo nyt voimakkaita mielihopevaikuttajia. Lapset voivat myös kyseenalaistaa vanhempiensa elämäntapaa ja kulutustottumuksia.

– Nuorten kanssa on tosi mielenkiintoista työskennellä esimerkiksi kouluissa. Uskon, että he voivat antaa hyviä neuvoja ja vinkkejä vanhemmilleen.

Nikulaisen mielestä opettajat ja koulu-

Kuva: Aurinkoinen tulevaisuus

laitos ovat paljon vartijana, ja uuden opetussuunnitelman mukainen ilmiöoppiminen on melkoinen vaatimus.

– Haluamme auttaa kouluja luonnon oppimisympäristöihin ja ympäristönsuojeluun liittyvissä kysymyksissä.

Toinen toistaan tukien

Aurinkoväen tavasta motivoitua, innostua ja saada aikaan tuloksia sopisi yhteisön kuin yhteisön ottaa mallia.

Suhtaudumme tekemiseen kuin työnä, ja me tykkäämme työstämme. Yhdistys on joustava, suvaitsevainen ja toinen toistaan tukeva. Uudet ideat ovat aina tervetulleita, sanoo Nikulainen.

Keskinäistä luottamusta ja toisen arvostamista kuvaa hyvin, miten Annika Tavasti kehuu ydinryhmään kuuluvaa Anu Taivaista:

– Anun ansiosta tekemisemme ovat koskettaneet ihmisiä niin laajalti. Hän on suursydamainen, monipuolinen puuhainainen, jolta sujuvat yhtä hyvin julkaisujen taitto, hankkeiden pyörittäminen tai käpylehmien laidunnus.

Alkuvuonna kirkon suunnasta tullut tunnustus yllätti isosti.

– Olimme aika otettuja, Nikulainen myöntää.

Kun Tuula, Annika ja Anu kävivät Turussa vastaanottamassa palkinnon, tunteita nostatti pintaan myös se, että juuri tuolloin täyttyi vuosi Piian kuolemasta. Tiiviistä neljän ryhmästä yksi puuttui.

Viiden tuhannen euron palkintosumma tuntuu arvokkaalta pesämunalta, jonka yhdistys aikoo hyödyntää omarahoitusosuutena useisiin tuleviin hankkeisiin.

Entä mitä värikkäät vuodet ovat tekijöilleen antaneet? Kysymys saa Tavastin lähestulkoon liiketuksen valtaan.

– Rakkautta, ystäviä, iloa, lämpöä. Niin hirmuisesti hyvää, etten osaa edes sanoittaa. Samalla omat lapseni ovat kasvaneet yhdessä tekemisen ja jakamisen ajatteluun. Tästä on muodostunut elämäntapa. ■

Pirjo Silveri

Kuva: Aurinkoinen tulevaisuus

Somerniemen kukkajuhlat
keräsivät perheet yhteen
leikkimään ja askartelemaan
luonnonmateriaaleista.

Arkkipiispa **Kari Mäkinen**
jää kesäkuussa eläkkeelle
ja iloitsee siitä, että
kirkon ovet ovat auki
ympäröivään
yhteiskuntaan.

Kansalaisten silmien tasolla

■ **Arkkipiispoilla on ollut** sellainen perinne, että kukaan on istuttanut piispantalonsuurelle takapihalle puun. Mäkisten kontribuutio on kaksi tammea, jotka he saivat tuttaviltaan lahjaksi. Taimien historia on mielenkiintoinen, sillä ne on kasvatettu **Pehr Kalmin** tammen terhoista. Kalmin tammi on viimeinen mitä Kalmin puutarhasta on jäljellä ja se sijaitsee piispantalosta hiukan keskustaan päin, Sibelius-museon takana. Nyt puu siis jatkuu myös kirkollisemmassa miljöössä.

Sikälikin tammetsopivat piispalliseen miljööseen, että Kalm itse oli myös pappi ja pyrkipä hän piispaksikin, joskin heikommalla menestyksellä kuin Kari Mäkinen.

Toisaalta Kalm on tunnetumpi tieteilijänä kuin Mäkinen, vaikka tohtorismies hänkin on. Ja myös Mäkisen ura olisi voinut ottaa akateemisen suunnan. Kesäkuun alusta Mäkinen jää kuitenkin eläkkeelle arkkipiispan virasta ja edessä on monenlaista muutosta:

– Konkreettinen, iso muutos on ihan se, että muutamme joen toiselle puolelle. On kyllä ollut aika mukavaa kun työhuone on ollut kotona eikä ole tarvinnut siirtyä mihinkään. Ja onhan tämä piispantalonsijaintikin aika mahtava, Mäkinen miettii.

Kirkollinen kipinä

Mäkisen lapsuudenperhe on alun alkaen Porista ja sittemmin he asuivat Tampereella, jolloin Mäkinen oli rippikoulun jälkeen aktiivisesti mukana seurakuntanuorissa. Sieltä lähti myös kipinä kirkolliseen uraan. Tai ehkä uran sijaan pitäisi puhua ihan työstä, sillä ura kuulostaa kovin suunnitellulta, eikä Mäkinen ole koskaan kauheasti suunnitellut tulevia siirtojaan, vaan mennyt kun on avautunut mahdollisuuksia:

– Hain itse asiassa opiskelemaan Tampereen yliopistoon kotimaista kirjallisuutta, mutta en päässyt. Helsingin teologinen oli kakkosvaihtoehto ja sinne pääsi suoraan ällän papereilla. Aloitin siis siellä, joskin sitten pääsin varasijalta myös Tampereelle. Kävin niitäkin opintoja siinä sivussa.

Yliopisto vaikutti kelpo paikalta ja opiskelu mielekkäältä. Mäkinen tykkäsi gradun tekemisestäkin niin paljon, että halusi jatkaa aiheensa tutkimista, siinä kun yhdistyi kätevästi teologia ja kirjallisuustiede. Väitöskirjassa käsiteltiin Tulenkantajien näkemyksiä kirkosta ja uskonnosta.

– Ei minun oikeastaan ollut tarkoitus tehdä väitöskirjaa, mutta sain pienen apurahan, joten huomasin olevani lisensiaattiseminaarissa. Lopulta sitten väittelin, mutta ei se väittely sinänsä ollut tavoite, minua vain kiinnosti aihe.

Kaikkiaan Mäkinen oli lopulta tutkijana viisi vuotta. Tosin nyt mentiin asioiden edelle: sitä ennen hän oli kyllä ehtinyt olla jo viisi vuotta myös pappina.

Muutto instituutioon

Uvilan seurakunnassa Mäkinen teki nuorisotyötä, oli siis apupappina eli seurakuntapastorina. Kun kirkkoherran paikka vuonna 1994 vapautui, hänellä oli sellainen olo, että voi kaduttaa, ellei hae. Uvilan kirkkoherrana toimimisen lisäksi Mäkinen ehti olla myös asessorina Turun tuomiokapitulissa kuusi vuotta, joten hän oli siis Turussa tuttu kasvo, kun piispa **Ilkka Kantola** ilmoitti yhtäkkiä eroavansa.

– Se tuli aika lailla puun takaa. En ollut koskaan ajatellut, että minusta voisi tulla piispa, vaihtoehdot olivat tutkija tai kirkkoherra. Asuimme edelleen Porissa, nuorimmat lapset olivat lukioikäisiä. Sovimme, että koti pysyy Porissa lasten lukion loppuun saakka, vaikka tulisin valituksi, Mäkinen kertoo.

Ja niin siinä kävi, että kun lasten kirjoitukset olivat ohi, asetuttiin Korppoolaismäelle piispan virka-asuntoon. Se on tavallinen isohko omakotitalo, suurempi muutos oli sitten muutaman vuoden päästä:

– Kuvaavaa on, että kun arkkipiispavaalin tulos oli selvillä, soitin vaimolle ja ensimmäinen asia mikä tuli mieleen oli sanoa, että nyt tuli sitten eteen muutto.

Ja oli siinäkin vaaliedokkuudessa miettimistä, vaikkei hyppäys enää niin suuri ollutkaan:

– Pidin piispan virasta. Se oli antoisaa työtä. Sai olla tekemisissä seurakuntien ja seurakuntalaisten kanssa. Vaalihan oli hyvin täpärä. Muistan, kuinka odottelin tulosta: olin kirjoittanut kaksi puheenluonnosta kumpaa tahansa lopputulemaa varten, enkä ollut ihan varma, kumman puheen haluaisin pitää. Mutta toisaalta vaalit ovat myös sellaisia, että kun tulee valituksi, niin se asia kantaa, vahvistaa ja vie mukanaan.

Miten ihmisiä kohdellaan?

Ero piispan ja arkkipiispan virkojen välillä on suuri. Se, että asutaan instituutiossa, on aika kuvaava:

– Arkkipiispan työssä painottuu koko kirkko ja sen asiat. Päivä päivältä tässä työssä on tuntunut olevan vähemmän hiippakunta- ja seurakuntatyötä. Toinen juttu on se henkinen puoli. Täytyy kantaa vastuu aina itse ja se on se suuri ero, Mäkinen sanoo.

Ja mitä ne arkkipiispan hommat sitten ovat? No ulkopuolisen näkökulmasta aika iso osa näyttäisi liittyvän seksiin. Ja Mäkinenkin myöntää, että merkittävä osa arkkipiispan ajasta ja voimavaroista on kahdeksan toimivuoden aikana liittynyt seksuaalisuuteen ja avioliittoon. Se tulee olemaan asia, jonka Mäkinen voi jättää myös seuraajalleen, koska vaikka edistystä on tapahtunut, niin paljon on vielä tehtävää:

– Se on todella iso asia. Siinä on kyse siitä, miten ihmiset nähdään ja miten heitä kohdellaan. Jos kirkko ei ota vakavasti tällaista kysymystä, joka koskee ihmis-käsitystä, niin mikä kirkko se sellainen on? Välillä tuntuu, kun homoliittoja vastustavia puheenvuoroja kuuntelee, että kristinuskon ydin olisi avioliitossa ja siinä, kuka saa mennä kenenkin kanssa naimisiin. Ei ole. Kristinuskon ytimestä nousee se, miten ihmisiä kohdellaan.

Kuvat: Timo Jakonen

Kriittinen ääni

Ihan pelkkää seksiä ei sentään arkkipiispankaan työ ole: toinen iso asia kahdeksan vuoden varrella ovat olleet kirkon rakenteelliset, organisatoriset kysymykset niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti.

– Sama iso liike, joka näkyy yhteiskunnassa, näkyy myös kirkossa. Enkä tarkoita pelkkiä seurakuntaliitoksia, vaan ylipäänsä sitä, millä lailla kirkko on sidoksissa yhteiskuntaan. Suuri muutos on ollut suhteessa valtiovaltaan. Kirkko on siirtynyt lähemmän kansalaisyhteiskuntaa.

Toinen kysymys liittyy Mäkisen mielestä siihen, miten kirkko identifioituu osana globaalia maailmaa ja globaalia kristillisyyttä: kansainväliset kytkökset vahvistuvat, eikä kirkko enää samastu kansallisiin etuihin.

– Se näkyy siinä, että kirkosta on tullut kriittinen ääni, joka puhuu köyhyydestä tai vaikka turvapaikanhakijoista tai kritisoi valtion kehitysapupolitiikkaa. Mielenkiintoista ja hieman huvittavaa on, että samat poliitikot, joita kirkko kritisoi noista asioista, ovat kyllä hyvin kirkkomyönteisiä, koska kirkko näyttäytyy heille perinteitä vaalivana instituutiona.

Arkkipiispan sananvaltaa

Kun nykyinen arkkipiispa kesäkuussa katselee eläkeläisriippumatosta taaksepäin, niin millaisista asioista hän voi olla tyytyväinen?

– Saa nähdä onko yhtään sellaista asiaa. Tässä työssä riittää taakkoja kannettavaksi ja yleisin tunne on

Kaksi arkkipiispaa:
Mäkinen ja Renvall.

”

Pitää muistaa, ettei
Jeesus ollut suomalainen.
Kristinusko ei ole
kansallista vaan
maailmanlaajuista.”

pikemmin riittämättömyys kuin tyytyväisyys, Mäkinen miettii.

Se johtunee siitä, että arkkipiispa on pomojen joukossa vähän erikoinen. Hän ei voi antaa mahtikäskyjä, että tehdään näin, kuten vaikka suuryrityksen johtaja voi tehdä. Arkkipiispalla ei ole sananvaltaa muihin piispoihin tai hiippakuntien toimintaan. Oma seurakuntaakaan hänellä ei ole, että edes siellä pääsisi pätemään. Onneksi on sentään jotain:

– Arkkipiispan valta on sananvaltaa. Arkkipiispaa kuunnellaan ja hän saa palstatilaa. Lisäksi arkkipiispa on mukana puheenjohtajana kaikissa tärkeissä kirkon elimissä, joissa päätöksiä tehdään. Eli hän on kyllä hyvin informoitu.

Millaisen kirkon Mäkinen sitten jättää seuraajalleen?

– Yksi niistä piirteistä, jotka kirkossa ovat vahvistuneet on se, että ovet ovat auki ympärivään yhteiskuntaan. Toinen asia on – eikä se ole toki minun ansiotani – tapa millä kirkko on vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa. Silmien tasolla, tasaveroisena. Asiat eivät enää tapahdu saarnastuolista pudottamalla. Toisaalta näkyy myös se, mikä näkyy yhteiskunnassa laajemminkin: äänenpainot ovat koventuneet.

Tulevaisuuden haasteita

Jos puolestaan kurkistaa tulevaan, niin aika monet nykyisistä kädenväännöistä tulevat jatkumaan. Mutta muita suuria linjoja voisi katsoa vaikka kansainvälisyydestä. Mäkinen uskoo, että globaali yhteistyö tulee olemaan entistä tärkeämpää:

– Maailma nyt vain on sen kaltainen, ettemme me voi käpertyä sisään päin. Sitä paitsi pitää muistaa, ettei Jeesus ollut suomalainen. Kristinusko ei ole kansallista vaan maailmanlaajuista.

Se tarkoittaa Mäkisen mukaan vaikkapa sitä, että kristinuskon tulkinnat muuttuvat:

– Tällä hetkellä kristinusko kasvaa eteläisellä pallonpuoliskolla, mutta ei pohjoisessa ja lännessä. Mikä siis tulee olemaan meidän roolimme esimerkiksi globaalissa kirkkojen yhteistyössä? Uudet kristityt ja uudet kristityt alueet myös haastavat meidän perinteisiä tulkintojamme kristinuskosta.

Yksi muutos, joka vaikuttaa kirkkoon ja joka on kovasti jo vaikuttanut, on julkisuus:

– Se on yhä nopeampaa. Asiat työpöydälläni virtaavat aina vain nopeammin – kaikkeen on pystyttävä reagoimaan heti, Mäkinen sanoo.

Ja onhan sitä kaikenlaista muutakin: ihmiskäsitys tulee muuttumaan ehkä nopeammin kuin uskommekaan. Mitä tarkoittavat kirkon tai kristinuskon kannalta vaikka tekoäly, biogenetiikka ja aina vain jatkuva digitalisaatio? Muuttavatko ne elämäncäsityksiämme kovasti?

– Ja toisaalta pitää muistaa, että yleensä nurkan takana on jotain mitä ei ole ollenkaan ymmärtänyt odottaa, Mäkinen muistuttaa.

Dekkareita ja sudokuja

Eläkepäivien varalle arkkipiispalla ei ole erityisempiä suunnitelmia.

– Sain taannoin yhdeltä tyttäristä kortin, jossa oli runo, joka loppui jotenkin niin, että tulisi aika jolloin ei tarvitse pohdiskella, vaan voisi vain olla. Suunnitelmani onkin, etten suunnittele mitään. Tai ihan ensin vedän vähän henkeä.

Mutta ensi kesän hommista yksi on varma:

– Luen paljon dekkareita, sillä lupauduin Vuoden joutolanka -raatiin. Olin siinä jo viime vuonna ja hoidin kyllä osuuteni, mutta nyt on paremmin aikaa. Pidän lukemisesta ylipäänsä ja yritän aina iltaisin lukea edes vähän. Dekkarit ovat kivoja, koska niitä jaksaa, vaikka olisi kovin raskas päivä takana. Jos ei jaksaa dekkareitakaan niin sitten ovat aina sudokut.

Ja kun kysyy pientä vinkkiä seuraajalle:

– Kannattaa pitää paperikalenteria. Viime vuonna kävi niin, että sähköiset kalenterit sekosivat ja tapaamiset siirtyivät väärille päiville. Onneksi minulla on paperikalenteri, joten sieltä saatoimme tarkastaa. Samalla pystyy myös hallitsemaan omaa aikaansa: sähköiseen kalenteriin ei saa laittaa minulle menoja, ellei niitä ole ensin laitettu paperiseen. Sillä lailla pystyn edes hieman määrittelemään päiviäni. Niin ja Piispankadun kesäjuhlaan kannattaa ehdottomasti osallistua! ■

Roope Lipasti

Tutuksi tullut
Arkkipiispantalo
vaihtuu uuteen kotiin
joen toisella puolella.

Arkkipiispa Kari Mäkisen

lähtömessua vietetään 27.5.2018

Turun tuomiokirkossa. Messun jälkeen on kirkkokahvit Tuomiokirkkotorilla. Kaikki ovat tervetulleita messuun ja kirkkokahveille.

Kuva: Aarne Ormio

Tapio Luoma aloittaa arkkipiispana kesäkuussa

■ **Kun vastavalittu arkkipiispa Tapio Luoma** asteli median eteen maaliskuun ensimmäisenä päivänä, ihan ensin hänet kukitettiin ja piispa **Kaarlo Kalliala** laittoi hänen rintaansa pinssin. Se annetaan kaikille Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin työntekijöille ja istunnon jäsenille – pinssissä on arkkihiippakunnan vaakuna.

Että tervetuloa Turkuun!

Alun perin pohjalaiselle Luomalle kaupunki ei ole entuudestaan kauhean tuttu, jos kohta toki hän täällä on usein käynyt ja tuleva kotikin Piispankadulla on useaan kertaan visiteerattu:

– Tämä on ihastuttava kaupunki, olemme vaimon kanssa olleet hyvin innoissamme, että saamme muuttaa tänne. Olen nopea sopeutumaan, joten eiköhän minusta turkulainen saada – ja nopeammin kuin siinä 50 vuodessa, joka kuulemma on se normaali turkulaistumisaika.

Arkkipiispan pelikenttä on toisaalta koko kirkko, mutta hänen vastuullaan on myös Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä. Miten arkkipiispan aika mahtaa jakautua näiden kesken?

– Sitä on mahdotonta sanoa vielä tässä vaiheessa. Koska arkkipiispan vastuualue on seurakuntatasolla jatkuvasti pienentynyt – seurakuntia on siis vähemmän – se tarkoittaa, että periaatteessa pystyy syventymään syvällisemmin niihin, joita on.

Seurakunnissa ja arkkihiippakunnassa tehtävä työ on joka tapauksessa ammattitaitoista, vakaumuksellista ja vastuullista. Sitä on mukava lähteä tukemaan. ■

Roope Lipasti

Kuva: Tuomas Vauru

🌸 Tapio Luoma aloittaa arkkipiispana

1.6.2018. Hänet asetetaan arkkipiispan virkaan 3.6.2018 kello 10 alkavassa messussa Turun tuomiokirkossa. Messun jälkeen on kirkkokahvit Tuomiokirkkotorilla. Kaikki ovat tervetulleita messuun ja kirkkokahveille.

Teksti: Salla Ranta
Kuvat: Timo Jakonen

Porlammin Poverello

Dosentti Pauli Annalan mielestä usko tarvitsee yhteisöä. Hengellinen yhteisö antaa hänen mukaansa uskolle ruumiin lisäksi siivet ja pitää sen ilmassa. San Damianon yhteisössä pyritään elämään mystiikasta, ei vain tutkimaan sitä.

■ Lapinjärvellä, itäisellä Uudellamaalla Porlammin kylässä on pitkä navettarakennus, jonka pihalla seisossaan kännykkä paikantaa itsensä San Damianon Osuuskuntaan. Ollaan peltojen keskellä – lähimpään kauppaan on kymmenen kilometriä ja kaupunkiin viisikymmentä.

Navetan korkeaa kivijalkaa kiertää graffititaideteos, pohjoisitalialainen vuoristomaisema akvedukteineen ja luostareineen. Navetan takana kohoa keltainen komea asuintalo, Annala nimeltään. Täällä ollaan varauduttu yövieraisiin: remontissa navettaan tehtiin työhuoneen ja suuren keittiön lisäksi makuuhuoneita, sauna ja oleskelutilaa. Pieniä makuuhuoneita on monta ja niissä on värikkäät tapetit, eteisen korissa on villasukkia ja toiveleita. Kalkittuihin seiniin on upotettu lasimaalauksia ja mosaiikkitaideteos, jossa kyyhkysotukset juovat lähteestä.

San Damianon isännille, dosentti **Pauli Annalalle** ja **Eeva Vitikka-Annalalle** tilan uusi elämä on pitkäaikainen haave. Varsinkin viikonloppuisin vieraita käy usein. Tänä on luentosunnuntai ja aamupäivän vieraille on tuskin saatu kuuma maitokahvi kuppeihin, kun seminaarivieraiden papukeitto on jo kiehumassa. Ennen seminaaria astutaan joukolla osuuskunnan sydämeen, viettämään hetkipalvelusta piispa **Irja Askolan** vihkimässä kappelissa, entisessä mallassaunassa.

Annala tunnetaan dogmatiikan yliopistonlehtorina ja mystiikan tutkijana. Teologian opiskelijoille hän oli vuosikymmeniä kohottava opettaja, kun hän läpitunkevine katseineen ja rikkinaisine paitoineen kirkon tai tieteen sijaan keskusteli mieluiten sielun ja Jumalan yhteydestä. Monet muistavat hänen johtamansa matkat Italian Assisiin, missä hän puhalsi eloon fransiskaani liikkeen ja kolmen fransiskaanisen sääntökunnan perustajan, **Franciscus Assisilaisen** hahmon.

Franssin jalanjäljissä

San Damianon yhteisö sai nimensä italialaisesta kappelista, jossa Franciscus Assisilaisen kerrotaan saaneen ensimmäisen hengellisen kutsunsa. Kappeli puolestaan oli nimetty 200-luvun vainoissa kuolleen arabitaustaisen tiedemiehen, **Pyhän Damianuksen** mukaan, joka kaksosveljensä kanssa paransi sairaita ilman korvausta.

Noin 800 vuotta sitten Suomessa muurattiin kenties maan ensimmäisen kirkon kivijalka Kaarinan Ravattulaan. Samoihin aikoihin Italian Umbriassa rikkaan kangaskauppiaan poika, nuori Franciscus Assisilainen oli juuri palannut viimeisiltä sotaretkiltään ja alkanut sairauksien nujertamana rukoilla.

” Luovutaan itsestämme ja köyhdytään niin, että keskellä oleva yhteinen Kristus ruokkii meitä.”

Kirkon taloudellinen ja poliittinen valta-asema oli kasvanut Euroopassa huippuunsa ja sen vastapainoksi syntyi paljon omakohtaista hengellistä kokemusta etsiviä liikkeitä. Kerran poiketessaan rauhioituneeseen kirkkoon nuori sotilas sai väkevän kutsun alkaa kunnostaa sitä ja myöhemmin hän koki Jumalan kutsuvan häntä köyhyyteen, sairaiden parantamiseen ja saarnaamiseen. Koska Franciscus ei ollut pappi, hän puhui italialaisten kanssa italiaa, kansan kieltä. Häneltä puuttuivat myös kirkon ulkoiset tunnukset, kuten papin hienot vaatteet, mutta kirkko oli hänelle äiti, jonka luokse ihmiset tuli kerätä. Franciscus laati ympärilleen syntyneelle ystäväjoukolle köyhyysäännöt ja näin sai alkunsa *il Poverellon*, Pienen köyhän, fransiskaanin liike ja veljeskunta.

Annalan puheessa pyhimys on usein ”Franssi”, tuttu tyyppi. Kun Annala puhuu, Franciscus on miltei läsnä. Tämä oli syntyjään kangaskauppiaan poika, myös Annalan isällä oli tekstiilitehdas.

Unelma hengellisyyden ja akateemisuuden yhdistämisestä

Pauli Annalan unelma kristillisestä yhteisöstä sai alkunsa touko-kuussa 1987 Helsingin yliopiston systemaattisen teologian laitoksen henkilökunnan kevätkauden päättäjaisissa Inkoossa Degerbyn kylässä.

– Oli toiveikas lämmin päivä. Seitsemän aikaan illalla istuimme vielä ulkona ja professori **Tuomo Mannermaa** alkoi miettiä ääneen, voisiko kristillisen identiteetin ja akateemisen identiteetin raja olla loivempi. Että spiritualiteetti, moodi, jolla teemme kaikkea, ja pistävä ankara akateeminen ajattelu voisivat kohdata. Siitä seurasi autuaallinen keskustelu. Tajusin, että ainoa tapa pysyä akateemisessa maailmassa hengissä olisi yhteisö.

Se oli syvälinen ahaa-elämys. Olin jo tutkinut fransiskaanista teologiaa, mutta sen jälkeen tutustuin syvemmin fransiskaaniliikkeeseen. Aloin käydä kansainvälisissä Franciscus-tutkijoiden kokouksissa ja tavata sääntökuntalaisia. Ihailin heissä sitä, että he tekevät ankaraa akateemista tutkimusta, mutta eivät yksin. Heitä motivoi oivallusten jakaminen veljille ja sisarille, Annala kuvaa.

Hänelle akateemisen maailman yksinäisyys ja yksilö-keskeisyys on ollut raskasta.

– Olen kiitollinen siitä vapaudesta, jota sain 40 vuotta toteuttaa yliopistossa ilman, että ajatteluani kahlittiin. Mutta yliopistovirat ovat niin vaarallisia, hän sanoo.

Pauli Annala uskoo, että yhteisöllisempi tutkiminen veisi pitemmälle kuin keskittyminen oman lukeneisuuden esittämiseen ja vanhojen tekstien hallintaan. Paras-ta olisi yhteisö, joka ammentaa samasta kristillisestä tradi-tiosta. Hänen unelmansa yhteisöstä oli yhdistää akateeminen tutkimus rukouselämään.

Retriiteissä on vetovoimaa

San Damianossa syntyi aluksi tiivis mystiikan perinteestä kiinnostunut teologiporukka, joka kantoi yhdessä vastuuta toiminnasta. Annala vaimoineen haaveili pyörittävänsä eräänlaista vaihtoehtoista koulutuskeskusta, jossa olisi säännöllistä opetusta sellaisista teologeista kuten **Ristin Johannes** tai **Mestari Eckhart**. Mutta toisin kävi.

– Seitsemän vuotta on ollut meidän koeaikamme, jonka alussa olimme jopa kirkon koulutuskaleterissa mukana, Vitikka-Annala kertoo.

– Seitsemässä vuodessa kurssitoiminta ei ole kuitenkaan lähtenyt vauhtiin ja siinä mielessä olemme epäonnistuneet. Mutta iloinen yllätys on ollut retrii-tien suosio. Damianon retriiteissä on myös keskustelua, hän kertoo.

Annalan mukaan Damianossa kasvaa jatkuvasti mini-yhteisöjä, kun muutaman päivän retrii-tissä ihmiset kokevat tulleen kotiin ja kokevat voimakasta yhteyttä.

– Niihin on nyt tyydyttävä, Annala sanoo.

Pariskunta näkee nykyisin katolisen kirkon San Damianon olennaisena taustayhteisönä.

– Tiemme katoliseen kirkkoon on ollut molemmilla pitkä, mutta yksi tekijä on ollut se, että yhteisöllämme on yhteys siihen. Luterilaiseen kirkkoon yhteisöt eivät oikein mahdu, vaan jäävät irrallisiksi, hän kuvaa.

Annalan mukaan kirkko ei tue tarpeeksi hengellisiä yhteisöjä ja yhteisöajattelua. Hänestä luterilainen kirkko voisi hyvin tarjota yhteisöelämää yhdeksi kristillisen elämänmuodon vaihtoehdoksi.

– Kirkossa on aika yksipuolinen kuva siitä, miten ihmisen voi elää. Ne, joita ei kiinnosta keskiluokkainen perhe-elämä, eivät saa kirkolta vaihtoehtoa. Rippikoulussa voisi selittää, että on muitakin vaihtoehtoja, muitakin säätyjä kuin perustaa perhe ja muuttaa rivitaloon, hän ehdottaa. Annalan mukaan katolisen kirkon sääntökunnissa nähtiin viimeisin vokaatioiden vyöry 60–70-luvulla, jolloin keskiluokkaisten perheiden lapset innostuivat yhteisöelämästä Amerikassa ja Euroopassa.

Köyhästä Jumalasta voi amentaa loputtomiin

Tutustuessaan fransiskaaneihin Annala on kuitenkin oppinut, ettei köyhyyteen sitoutuneita veljiä pidä liikaa ihailla.

– Suurimpia oivalluksiani on ollut se, että fransiskaaninen köyhyys ymmärretään väärin kun ihaillaan veljiä. Franciscuksen perusidea oli se, että luovutaan itsestämme ja köyhdytään niin, että keskellä oleva yhteinen Kristus ruokkii meitä. Mutta me emme palvo tai kunnioita itseämme tai toisiamme, vaan kristinuskon ydintä, sitä että Jumala tulee ihmiseksi. Hän tulee veljeksemme ja hän jakaa itsensä meidän kanssamme neitseestä syntyneessä puhtoisessa lapsessa. Silloin yhteisön lähde on niin uskottoman virkistävä, että me kaikki ammennamme siitä, hän kuvailee.

Pauli Annala ja San Damianon Osuuskunnan kappeli, joka on rakennettu vanhaan mallassaunaan.

Ensimmäisen sukupolven fransiskaanit eivät Annalan mukaan ihmetelleet omaa köyhyyttään, vaan Jumalan Pojan köyhyyttä.

— Suomalainen kristillisyys kaipaa tätä, että emme esittele omaa hengellisyyttämme, emme myöskään omaa hengellistä köyhyyttämme, vaan Jumalan köyhyyttä, hän sanoo.

Mystikon kolmas ulottuvuus

Annala uskoo, että usko pitää jakaa yhdessä, koska yksityistessään se vääristyy. Ainoastaan yksilön ja Jumalan välisenä asiana uskosta tulee abstrakti ja irrallinen.

— Yksityinen usko on lihaton ja luuton. Se leijuu ilmassa. Katolisessa messussa pyydetään, että älä katso minun uskoani, katso kirkkosi uskoa. Minusta se on terveellistä. Kun hetkipalveluksissa tai körttiveisuissa saa äänensä soimaan yhdessä muiden kanssa, voi tuntea, ettei rukous ole yksityisasiä, hän kuvaa.

Hengellisyys on hänelle kokemuksellista, sitä eivät sanat tavoita. Annalan mukaan luterilaisella kirkolla olisi paljon työtä uskonnon kielen opettamisessa. Uskonnon kielen idea on hänestä puhua symbolein ja kielikuvien sisäiselle ihmiselle, ei siis järkevälle, tietävälle ja johdonmukaiselle mielelle, vaan sille osalle ihmistä, jolle kaikki ”suuret draamat” tapahtuvat. Vain sisäinen ihminen voi ymmärtää esimerkiksi pääsiäisen

— Enemmän pitäisi uskaltaa puhua siitä, että sellaista lausetta, jossa Jumala herättää Poikansa kuolleista, ei voi ymmärtää, ellei ole vähän hengellinen ihminen. Se ei ole fyysikaalinen eikä biologinen lause, vaan sen ymmärtäminen tapahtuu meidän sisäisessä ihmisessämme, jossa tapahtuu kaikki hienot liikkeet tästä todellisuudesta tuonpuoleista kohti.

Pääsiäisen sanoma, Jumalan voitto kuolemasta, on Annalan mukaan tarkoitettu koskemaan kuulijan sisäistä todellisuutta eikä sitä voi ymmärtää muuten.

— *Johanneksen evankeliumin* alussa sanotaan, että Jumalan Sana tuli ihmiseksi kuolemaan. Sen takia, että Jumala näyttäisi rakkautensa ja kumoaisi kuoleman. Siinä Jumala kumoaa rajan tämänpuoleisen ja tuonpuoleisen, ihmisen ja Jumalan, luomattoman ja luodun, välillä. Syntyy kolmas ulottuvuus, joka yhdistää tämän näkyvän ja näkymättömän tuonpuoleisen, jossa nämä sulavat yhteen. Katoavaiseen tulee tuonpuoleinen ulottuvuus. Mystiikan teologille ei koskaan ole vain tämän- ja tuonpuoleista, vaan on kolmas, jossa nämä yhtyvät.

Eeva Vitikka-Annala iloitsee San Damianon retriittien saavuttamasta suosiosta.

Pääsiäisessä olisi hänen mielestään osattava myös irrottautua Jeesuksen kärsimyksestä ja saarnattava Jumalan kärsimistä.

— Muistan miten kärsimysvirsi ”Oi rakkain Jeesukseni, piinattu verinen” puhutteli minua teini-ikäisenä syvästi. Seurakuntanuorina meille soitettiin **Bachin** *Johannespassiota* ja me uppouduimme kärsimykseen ja massiiviseen kärsimysmystiikkaan. Ylösnousemusaamuna olimme aivan läikähtyneitä ja ilo jäi väliin, hän nauraa.

Annalalle pääsiäisessä tärkeää on nykyisin erityisesti hiljainen lauantai. Aika, josta evankeliumit vaikenavat.

— Silloin Jumala on kuollut. Hiljaisen lauantain aukko kertomuksissa on mahdollisuus siirtyä esikielelliselle tasolle. Silloin kun Jumala kuolee Pojassaan, Isä ja Henki elää. Kun tällaiseen saisi herätettyä ihmisiä, he tulisivat pääsiäiskirkkoon, ei kuulemaan hyvää saarnaa vaan ylistämään. Pahinta on, kun pappi yrittää selittää, mitä pääsiäisenä on tapahtunut. Se, mikä ylittää kielen rajat, on kokemuksellinen puoli. Uskon todellisuudessa voi vain nauttia Jumalan todellisuudesta. Tämä on esimerkki siitä, miksi mystiikasta pitäisi enemmän puhua, hän toteaa. ■

Adoro te devote

Te

deuote laudo, latens ueritas,
te que sub his formis uere latitas.
tibi se cor meum totum subicit,
quia te contemplans totum deficit.
visus, tactus, gustus in te fallitur,
set auditu solo tute creditur.
credo quicquid dixit dei filius,
nichil ueritatis uerbo uerius.

- in cruce latebat sola deitas,
set hic latet simul et humanitas.
ambo uere credens atque confitens,
peto quod petiuit latro penitens.
- plagas sicut thomas non intueor,
deum tamen meum te confiteor.
fac me tibi semper magis credere,
in te spem habere, te diligere.
- o memoriale mortis domini,
panis uiuus uitam prestans homini.
presta michi semper de te uiuere,
et te michi semper dulce sapere.
- pie pellicane, ihesu domine,
me immundum munda tuo sanguine.
cuius una stilla saluum facere,
totum mundum posset omni scelere.
- ihesu, quem uelatum nunc aspicio,
quando fiet illud quod tam sicio?
ut te reuelata cernens facie,
uisu sim beatus tue glorie. ■

Uskollisesti palvon sinua

U

uskollisesti ylistän sinua kätkeyty totuus,
sinua joka totisesti olet kätkeyty leipään ja viiniin.
Sinulle on antautunut koko sydämeni,
sillä aistini eivät sinua tavoita.
Näkö, tunto ja makuaisti erehtyvät sinussa.

Vain kuulo uskoo vankkumattomasti sinua.

Uskon kaiken, minkä Jumalan Poika sanoi,
mikään ei ole totuuden sanaa todempi.

■ Ristillä yksin Jumala oli piilossa,
mutta täällä on piilossa myös ihmisyyys.
Molemmat totisesti uskoen ja tunnustaen
anelen mitä katuva ryöväri anoi.

■ Vaikka en näe haavoja niin kuin Tuomas ne näki,
tunnustan, että sinä olet Jumalani.
Vahvista minua, jotta aina enemmän uskoisin sinuun,
minulla olisi toivo sinussa ja sinua rakastaisin.

■ Oi, Herran kuoleman muisto,
elävä leipä, joka antaa elämän ihmiselle,
anna minun aina elää sinusta
ja maistaa makeuttasi.

■ Herra Jeesus, uskollinen pelikaani,
puhdistu epäpuhtauteni verelläsi,
jonka yksi pisara kykenee pelastamaan
koko maailman kaikista rikoksista.

■ Jeesus, jota kätkeytynä nyt katson,
milloin tulee se, jota janoan?
Kun sinun kasvosi on paljastettu,
minä olen autuas nähdessäni sinun kunniasi.

Käännös:
Tuomas Vaura

Uskollisesti palvon sinua -rukous (Adoro te devote)
on peräisin 1200-luvulta. Rukous on yhdistetty
Tuomas Akvinolaiseen (1225–1274), mutta sen
kirjoittajasta ei ole yksimielisyyttä.

Katse kasteeseen

Kaste on kirkon merkittävimpiä juhlia. Suomalaisessa kristillisessä perinteessä se on ollut myös yksi isoista, elämänvaiheisiin liittyvistä tapahtumista. Kasteiden määrä on kuitenkin vähentynyt viime vuosien aikana. Tähän on herätty myös Kirkkohallituksessa. Määrän väheneminen on suora seuraus muun muassa kirkon jäsenmäärän laskusta.

– Suurin kirkosta eroajien ikäryhmä ovat nuoret aikuiset ja tämä heijastuu kirkollisista toimituksista eniten kasteiden ja avioliittoon vihkimisen määrien laskuun, toteavat **Katri Vappula** ja **Jari Pulkkinen** Kirkkohallituksen Kasvatus ja perheasiat -yksiköstä.

Määrän vähenemiseen on vaikuttanut myös perheiden katsomuksellisen moninaisuuden lisääntyminen. Kun toinen vanhemmista ei ole luterilaisen kirkon jäsen, lapsen kastaminen ei ole itsestään selvää. Osa vanhemmista myös katsoo, että lapsi voi itse myöhemmin päättää, mihin uskontokuntaan liittyy.

Kasteet vähenevät eniten Helsingin ja Espoon hiippakunnissa. Vuosien 2010–2016 välillä lasku oli niissä noin 14 % ja eniten laskua näinä vuosina oli näiden hiippakuntien maaseutumaisissa kunnissa. Arkkhiippakunnassa laskua on ollut noin 10 %. Vähiten kasteet laskivat Oulun hiippakunnassa eli 3,7 %.

Kaste ja kummius -hanke

Vastatakseen kasteiden määrän laskuun Kirkkohallitus on käynnistänyt Kaste ja kummius -hankkeen vuosille 2018–2020. Hankkeen yleistavoitteena on turvata kasteen asema suomalaisten perheiden elämässä. Se tukee, koordinoi ja kokoaa kasteeseen ja kummiuteen liittyvää kehittämistyötä ja viestintää.

Kaste ja kummius -hankkeessa on kolme laajaa kehittämisaluetta: kaste, kummius ja kirkkopolku.

– Hankkeen puitteissa liikutaan sekä pitkäjänteisessä teologian ja toiminnan perusydintä koskevan kehittämisen parissa, että myös kokeilevassa, brändäyksen ja pop up -tyyppisten innovaatioiden maailmoissa, Vappula ja Pulkkinen kertovat.

Kuva: Hannu Jukola

Hankkeen toimintaidean voisi tiivistää sanoilla: yhdessä olemme enemmän. Konkreettisesti hanke pyrkii verkostomaisen yhteistyön hengessä kokoamaan ja synnyttämään hyviä toimintamalleja, viestintämateriaaleja ja tutkimusta sekä jakamaan näitä eteenpäin. Kaikkia kiinnostuneita kutsutaan mukaan.

– Useat seurakunnat tai yksittäiset henkilöt ovatkin jo nyt ottaneet yhteyttä ja kertoneet jostain hienosta omasta kehittämistyöstään tai ideastaan, mistä olemme hyvin iloisia, Vappula ja Pulkkinen iloitsevat.

Seurakunnat

Konkreettinen työ kasteen aseman turvaamiseksi tehdään seurakunnissa. Kasteen voi nähdä prosessina, joka alkaa vanhempien yhteydenotosta seurakuntaan. Päätös kas-

teesta tehdään kuitenkin yleensä jo kauan ennen tätä yhteydenottoa. Kasteen yhteydessä voi miettiä muun muassa sitä, miten seurakunta voisi olla edesauttamassa sitä, että vanhemmat päättävät kastaa lapsensa, millainen ensikontakti seurakuntiin on, käydäänkö toimituskeskustelu kotona ja muistaako seurakunta kastettua vielä kasteen jälkeen. Joissakin seurakunnissa muistetaan vastakastettuja erityisin lahjoin.

– Meillä kaikille kastettaville lahjoitetaan villasukat. Mukaan lähtee myös vasta uudistettu lapsityön esite, kertoo **Harri Ruskeepää** Liedon seurakunnasta. ■

Tuomas Vaura

Mitä seurakunnat voisivat tehdä?

Vappula ja Pulkkinen listaavat neljä esimerkkiä siitä, mitä seurakunnat voivat tehdä turvatakseen kasteen aseman suomalaisten perheiden elämässä.

Seurakunnat voisivat

- miettiä uudenlaisia tapoja sanoittaa kastetta ja kummiutta. Sanojen lisäksi voi käyttää elämyksellistä viestintää, esimerkiksi kuvia, ääniä, videoita tai toimintaa.
- kysyä ihmisiltä, millaista tukea he toivovat seurakunnalta kummiuhteen ylläpitämiseen.
- viestiä ihmisille eri foorumeilla kasteen ja kummiuden tärkeydestä ja merkityksestä.
- pyytää myös seurakuntalaisia viestimään kasteen ja kummiuden tärkeydestä ja merkityksestä.

Vähennettyä todellisuutta

■ Takapihaltamme alkaa taikamaailma. Ainakin se tuntuu siltä, kun pienessä puistossa katselee ajan armoille jätettyjä lasten leikkitelineitä. Autioituneessa ja hylätyssä on aina jotakin puhuttelevaa. Kun kysymyksessä on lapsille tarkoitettu asia, näky on aavemainen. Minne lapset ovat kadonneet? Eivätkö he pääse tietokonepelien äärestä puistoon oikeaan mielikuvitusleikkiin, jossa ylitetään rotkoa heikkoa siltaa pitkin?

Huomaamatta ajattelen leikin jääneen aikuistenkin sielusta. Emme mekään pääse laitteistamme irti. Internetin maailmassa voidaan hyödyntää lisättyä todellisuutta. Se on tulossa yhä voimakkaammin osaksi arkipäivää.

Kuvaa katsoessa tuntuu kuin aikuisten elämässä kuljemme maailmassa, jossa on vähennettyä todellisuutta. Sieltä on vähennetty leikki ja vielä enemmän. Sieltä on yritetty poistaa silta, joka vie yli syvimmän epätoivon kuilun. Se ylittää omat pelkomme, oman pimeytemme, syllisyytemme ja kadotuksemme. Se silta on vahva, koska Jumala on rakentanut sen ja se on olemassa, vaikka sielun rikkaruohot ovat peittäneet sen. ■

Tuomo Lindgren

Näin

Andalucia on paratiisi

Espanjan Aurinkorannikolla on tavallista, että sunnuntai-illan messuun kokoontuu yli kolmesataa sielua. Messun valmistelevat vapaaehtoiset ja avustamassa on useita seurakuntalaisia. Usein jumalanpalveluksen päätteeksi joku muusikko tai muu äänenkäytön ammattilainen tulee sakastiin ja kysyy, tarvitaanko tulevien sunnuntaiden messuissa laulajaa tai tekstinlukijaa. Ja ovella kuulen seurakuntalaisten palautteen, etteivät he ole Suomessa koskaan olleet kirkossa, jossa laulu on näin voimallista ja osallistuminen liturgiaan luontevaa.

● Suomalaisten määrä Espanjassa kasvaa koko ajan. Erilaisten arvioiden mukaan Espanjassa asuu pysyvästi tai osan aikaa vuodesta yli 20 000 suomalaista. Pitkään Andalucia on ollut etenkin eläkeläisten suosiossa, mutta yhä useampi muuttaa Espanjaan myös työn perässä ja perheen kanssa.

Kirkon ulkosuomalaistyötä tehdään 37 maassa ja Espanja on yksi suurimmista. Espanjassa työllä on pitkät perinteet. Viime syksynä Fuengirolaan valmistunut uusi seurakuntakoti on kohtaamispaikka, joka tuo turvaa arkeen. Seurakuntakodilla käydään tapaamas-

sa muita suomalaisia, luetaan lehtiä ja lainataan kirjoja, osallistutaan erilaisiin tilaisuuksiin ja käydään messussa.

Aurinkorannikolla seurakunta on myös vahva diakoninen toimija. Kun sosiaali työtä ei alueella ole, seurakunnan vapaaehtoisten ja työntekijöiden puoleen kääntyy monenlaisissa elämän kriiseissä. Tärkeä yhteistyötaho seurakunnalle on Madridissa toimiva suurlähetystö ja Malagan konsulaatti.

Aurinkorannikolta palvelee suomalaisia myös yli koko Iberian niemimaan. Joulun ja pääsiäisen alla kinkeripiiri muodostuu hengästyttävän laajaksi: joulukirkkoja

Seurakunta on kokoontunut Los Bolichesin kirkkoon.

pidetään Portugalissa, Madridissa, Barcelonassa ja Mallorcalla. Myös kirkollisten toimitusten osalta palvelaan eri puolilla Espanjaa ja Portugalia asuvia suomalaisia aina mahdollisuuksien mukaan.

Erilainen talvi

Kun elokuun lopussa matkustimme muutamien matkalaukkujen kanssa Malagaan, emme olleet varmoja, mitä edessä on. Talvi Espanjassa on ollut ihmeellisen hyvä. Olemme puolisoni kanssa molemmat saaneet toimia Aurinkorannikon suomalaisessa seurakunnassa turisti- ja siirtolaispappeina. Minä olen tehnyt lisäksi myös etätöitä Suomeen. Kolme lastamme ovat voineet tutustua espanjalaiseen kulttuuriin ja käydä koulua British

Collegessa, jossa kohtaavat oppilaat eri puolilta maailmaa.

Kun lapsiperheen erilaiset sitoumukset ja harrastukset jäivät Suomeen, on ollut tavallista enemmän aikaa olla perheen kanssa. Tuntuu juhlalta, että joka päivä syömmekoulun jälkeen yhdessä. Monien sakeiden vuosien jälkeen tällainen katko on tuntunut lahjalta. Tekemistä on ollut paljon, mutta myös väljyyttä on löytynyt. Etäisyys kotimaan arkeen tekee näkyväksi kaiken hyvän, mutta auttaa myös huomaamaan ne kuormittavat asiat, joista haluaisi pyrkiä irti.

Työyhteisöstä yhteisöön

Aurinkorannikon seurakunnassa työskentelee palkattuna noin kolme työntekijää. Tästä huolimatta seura-

kunta kokoaa päivittäin yhteen satoja ihmisiä. Kaikki on mahdollista vain siksi, että työtä tehdään yhdessä vapaaehtoisten kanssa.

Aurinkorannikon suomalainen seurakunta on yhteisö, ei työyhteisö. Avaimen haltijoita on kymmeniä. Tilat omistetaan aidosti yhdessä ja niistä kannetaan vastuuta yhdessä. Messuja ja toimituksia lukuunottamatta mikään toiminto ei pyöri, ellei siihen ole sitoutunut vapaaehtoisia. Suntiot ovat vapaaehtoisia, viestintää hoitavat vapaaehtoiset, talous- ja kiinteistöasioista huolehtivat vapaaehtoiset ja erilaisia ryhmiä vetävät vapaaehtoiset joko yksin tai työntekijän parina.

Me papit ja kanttori olemme töissä jokaisena sunnuntaina. Mukanaolo messussa on itsestään selvää. Esi-

Kuva: Mari Leppänen

Kuva: Mari Leppänen

Andalucian vuoristot tarjoavat upeat puitteet pyhiinvaellukselle.

rukouksessa ovat aidosti läsnä yhteisön ilot ja murheet. Usein olen miettinyt, onnistuisiko sama Suomessa. Kun messu kokoaa ihmiset yhteen, myös kaikki muu elämä versooa sieltä.

Vaikka kirkkokahvit venyvät pitkälle iltaan, messu kestää aina vain tunnin. Napakkaan aikatauluun on kasvettu käytännöllisistä syistä, sillä paikallisista katolisista kirkoista on mahdollista pyhänä saada vain tunnin aika luterilaista messua varten.

Talviparatiisista pysyväksi kodiksi

Aurinkorannikko on pitkään tunnettu talvea pakoon lähteneistä eläkeläisistä. Nykyisin Aurinkorannikko on kuitenkin kuin mikä tahansa keskisuuri suomalainen kaupunki, joskin levittäytyneenä monen espanjalaisen kaupungin sisälle. Ilot ja surut ovat sa-

manlaisia kuin Suomessa ja täällä on yhtä lailla hyvinvoivia golfareita kuin asunnottomia nuoria. Suomalaisten työikäisten määrä kasvaa vauhdilla ja uuteen suomalaiseen kouluun on suunniteltu jopa 800 oppilaspaikkaa. Lisäksi monet suomalais-espanjalaisien perheiden lapset käyvät espanjalaisissa ja kansainvälisissä kouluissa.

Seurakunnan kokoontumisissa kolmijako on tavallinen: yksi osa on Espanjassa pysyvämmiin asuvia, toiset talvikävijöitä ja kolmannes lomalaisia. Ihmisten liikkuvuus pitää elämän avoimena. Seurakuntakodille on help-

po tulla ja messussa on totuttu siihen, että mukana on aina uusia kasvoja. Vapaaehtoiseksi saa ilmoittautua kahdeksi viikoksi tai koko talveksi. Myös seurakunnan tulot tulevat kolmesta lähteestä: kolehtituotoista, kahviosta ja lisäksi kirkon tuesta Suomesta. Toimintarahaa on paljon niukemmin kuin mihin Suomessa on totuttu. Jos kahvila on tuottanut hyvin, saatetaan sitä sijoittaa uusiin siivousvälineisiin. Käytettyjä virsikirjoja kerjätään Suomesta. Tekemisestä tulee vastuullisempaa, kun raha ei ole itsestään selvää ja se pitää itse ansaita.

El Santon Kristus suojelee pyhiinvaeltajia.

Kuva: Mari Leppänen

Arjen ekumeniaa

Aurinkorannikon seurakunta järjestää säännöllisesti messuja seurakuntakodilla, mutta myös neljässä alueen katolisessa kirkossa yli sadan kilometrin säteellä. Arjen ekumeniaa on luontevaa ja messun viettäminen katolisissa kirkkoissa on juhlallista, vaikka ei aina ihan ongelmattonta. Tavaroiden roudaaminen on jatkuvaa: me työntekijät ja vapaaehtoiset kускаamme viikoittain sähköurkuja, virsikirjoja, ehtoollisvälineitä ja alboja paikasta toiseen.

Hautajaiset saattavat tulla lyhyellä varoitusaajalla, jopa kuolemaa seuraavana päivänä. Kun seurakuntasihteereitä ei ole, hautajaisten järjestelyissä pappi on mukana alusta asti. Kaiken varalta papin autossa kulkee aina myös lasipurkissa saattohiekkää, jota ei katolisesta siunauskappelista ole saatavilla.

Kirkkojen välistä yhteistyötä Aurinkorannikolla koordinoi paikallinen Malagan hiippakunta ja Lux Mundin ekumeeninen keskus. Eri kirkkojen papit pitävät tiiviisti yhteyttä ja koontuvat säännöllisesti yhteen. Malagan piispan **Jesus Catálan** vieraina olemme käyneet talven aikana monta kertaa ja hän tapaa iloita ja ihmetellä suomalaisyhteisön aktiivista osallistamista jumalanpalveluselämään.

Pyhiinvaeltajien rannikko

Täällä rannat ovat upeita, mutta jumalaisen kaunis on myös vuoristo, joka alkaa muutaman kilometrin päästä rannikolta. Seurakunnan pyhiinvaellusryhmän toiminta on aktiivista: viikoittain tehdään lähivuorten vaelluksia, joka toinen viikko kokoonnumme pyhiinvaellusiltaan ja vapaaehtoiset auttavat pyhiinvaeltajia, jotka

Kuva: Satu Kinnunen

Piispa Kaarlo Kalliala (vas.) joutui lomaillessaan vapaaehtoistoihin, tapaamaan Malagan piispa Jesus Catálaa (toinen vas.). Mukana tapaamisessa olivat myös Aurinkorannikon suomalaisen seurakunnan papit Mari Leppänen ja Timo Sainio.

lähtevät kulkemaan Malagasta kohti Santiago de Compostelaa.

Vuoriston hiljaisuus on ihmeellistä. Kun ihmisten meteli ja kaupungin äänet jäävät taakse, eikä kukkulan takaa näe enää asutusta, tuntuu kuin olisi erämaassa. Tuuli humisee ja vilvoittaa. Siinä avarassa maailmassa ehtii miettiä kaikenlaista tai sitten voi olla miettimättä yhtään mitään. Toisinaan kävelyä ei tarvitse sen enempää ajatella, ruumis vain liikkuu ja liike on sellaista hiljaista rukousta. Ja toisinaan on kiinnitettävä kaikki huomio siihen, että jalka osuu kivik-

koisella polulla oikeaan kohtaan, eikä mitään muuta ole.

Pitkään Aurinkorannikolla eläneet jo edesmennyt **Seppo A. Teinonen** ja edelleen täällä aktiivisesti sekä katolisessa että luterilaisessa kirkossa vaikuttava **Riitta Teinonen** kirjoittavat Andaluciasta näin:

”Raamattu alkaa puutarhasta ja päättyy kuvaamaan kaupunkia. Andalucia on paratiisi ja Malaga on sen kaupunki. Tänne ei tulla, vaan tänne päästään, viedään.” ■

Mari Leppänen

Työntekijävaihto käynnissä koko ajan

🍷 Kapitulin luotsaama työntekijävaihto, *Kirkkona postmodernissa Euroopassa*, on saanut saatella ensimmäiset lähtijät matkaan viime kuukausien kuluessa.

Mikäli olet kiinnostunut kartutamaan työkokemustasi Hampurissa, Tallinnassa, Lontoossa, Ruotsissa tai Benelux-maissa, ota yhteyttä tuomiokapituliin.

Vaihdon tarkoitus on tarkastella kirkkona elämisen tapaa erilaisissa

eurooppalaisissa konteksteissa, ja vaihtojakson päätyttyä soveltaa oppimaansa kotiseurakunnan elämään. Alkuvaiheessa vaihdon suunta on meiltä muualle, jatkossa mahdollisesti myös tännepäin.

Lisää tietoa löytyy hiippakunnan kansainvälisen työn sivuilta.

Anssi Nurmi

anssi.nurmi@evl.fi
p. 040 178 2616

minun kirkkoni

minun kirkkoni

minun kirkkoni

Vauhdinottoa vaaleihin

■ Seurakuntavaalit lähestyvät.

Vaalit määrittävät kirkon suuntaa tulevaisuudessa, paikallisesti ja kokonaiskirkon tasolla. Seurakuntien työntekijät ja luottamushenkilöt ovat avainasemassa pitämässä seurakuntavaaleja esillä ja herättelemässä seurakuntalaisia pohtimaan mahdollista ehdokkuutta vaaleissa. Parhaimmillaan vaalit ovat seurakunnalle suuri mahdolli-

suus tulla esille ja kertoa omasta sanomasta, työstä ja toiminnasta, mahdollisuus tavoittaa etäännyneempiä seurakunnan jäseniä ja mahdollisuus kutsua uusia ihmisiä mukaan heille mielekkäisiin pesteihin.

Vaalit käydään tunnuksella *Minun kirkkoni*. Kirkko on yksilöiden muodostama yhteisö. Tätä ulottuvuutta ilmentää vaalitunnuksessa oleva punos

ja sen toisiinsa vaikuttavat värit. Mitä minun kirkkoni merkitsee seurakuntalaiselle, mitä se merkitsee ehdokkuutta harkitsevalle, ehdolle asettuvalla, mitä työntekijälle? Tunnuksen alla on tilaa kertoa omia ”värejä”, ajatuksia, toiveita ja näkemyksiä siitä, mihin suuntaan kirkon tulisi kulkea.

Vaaleihin on hyvä alkaa orientoitua jo nyt. Haastetaan seurakuntalaisia ja

Kysyimme seurakunnista ideoita vaalityöhön. Kiitos kaikille kyselyyn vastanneille! Oheisa poimintoja ideoista.

Pydetään nuoria tekemään pieniä haastatteluja ehdokkaille, jotka julkaistaan seurakunnan Facebookissa tunnuksealla #MinunKirkkoni. Kerätään tunnukseen alle myös nuorten haastatteluja siitä, millainen on heidän ajatuksensa toiveseurakunnasta ja millaisiin asioihin ehdokkaiden kannattaa tarttua ja puuttua.

Merikarvian seurakunta

Vaalipaneeliin saa eloa, kun ne lavastetaan esimerkiksi kirkkoneuvoston kokoukseksi. Kokousasioina on otettu esiin todellisia tai kuviteltuja asioita, jotka mahdollisesti jakavat seurakunnassa mielipiteitä. Puheenvuoroja pyytämällä paneeliin osallistuvat voivat puhua aiheesta. Näin seurakuntalaiset saavat kuvan, kuinka ehdokkaat käsittelevät asioita, homma tulee eläväksi ja mukaan saa huumoriakin. Toteutimme tämän kerran paikallisradiossa.

Sastamalan seurakunta

Minun kirkkoni -teema houkuttelee Liedossa kiinnittämään katseen konkreettisesti kirkkoon, liittämällä teeman osaksi edessä olevaa kirkon remonttia. Vaaliteema tuo seurakuntalaisen äänen kirkkotilan monipuolisemman käytön suunnitteluun. Käytännön toteutuksia vasta suunnitellaan, yhdessä eri työalojen kanssa. Mietitty on muun muassa tubevideoita ja kirkkopaneeleja siten, että saataisiin eri-ikäiset eri kanavissa kertomaan siitä, mitä seurakunta heille merkitsee tai mitä se voisi merkitä. Tarkoitus on myös, että videomateriaaleja tuottaisivat nuoret itse.

Liedon seurakunta

Pystytetään ennakoäänestysviikolla iso vaalitelta. Vaalitelalla on äänestysmahdollisuuden lisäksi kahvitarjoilu. Telalta on mukava matalan kynnyksen äänestyspaikka.

Pomarkun seurakunta

Viime kerralla ehdokasasettelua tehostaaksemme järjestimme konsertin, jota seuraamaan tuli paljon väkeä. Asiasta oli ilmoitettu etukäteen ja paikalla olivat eri ryhmittymien puuhahmukset, jotka pääsivät kalastelemaan ihmisiä riveihinsä ehdokkaiksi.

Sastamalan seurakunta

työtovereita kertomaan ajatuksiaan siitä, mitä kirkko heille merkitsee. Ehdokkaiden esille tuomien visioiden joukosta seurakuntalaiset lopulta valitsevat äänillään päättäjiä, jotka ohjaavat kirkon suuntaa tulevaisuudessa. ■

**Hanna Piira ja
Tuomas Vaura**

Lisätietoa seurakuntavaaleista:
info.seurakuntavaalit.fi

**Vaalipäivä on 18.11.2018.
Ennakoäänestyspäivät
ovat 6. – 10.11.2018.**

Arkipöytä Keski-Porin sometiimille

”Ystävällisyys yllättää”

■ **Jäykkyys oli kaukana** tilaisuudesta, jossa Keski-Porin seurakunnan sometiimi palkittiin Arkipöytä-palkinnolla.

Hyväntuulisen tilaisuuden palkintopuheen piti piispa **Kaarlo Kalliala**. Hän antoi tunnustusta Keski-Porin seurakunnan sometiimille ja somestrategialle, joka viestii nykyaikaisesti, läpinäkyvästi ja elämänmakuisesti. Strategiansa mukaisesti sometiimin toiminta on rentoa, raikasta ja rohkeaa. Keski-Porin seurakunta on mukana Facebookissa, Twitterissä ja Instagrammissa.

– Heittäytyminen keskusteluun on ihan kristinuskon ytimessä. Tyyliä ystävällisyys ja lähimmäisenrakkautta Facebookissa voi yllättää monet, Kalliala totesi.

Piispa piti Keski-Porin seurakunnan sometyötä hyvänä esimerkkinä, jota muut voivat kopioida ja vertaiskehittää. Palkinnon oli luovuttamassa hiippakuntavaltuuston rautalainen puheenjohtaja **Lasse Sulo**, joka lupasi välittää idean omaan seurakuntaansa.

– Kirkolla on viesti ja meidän tehtävämme on viedä sitä eteenpäin kansan kielellä, tiivistä Keski-Porin seurakunnan sometiimin vetäjä, pastori **Tuija Kruus**.

Kruus kiitteli parinkymmenen hengen monipuolista vapaaehtoisjoukkoa, jossa on eri alojen ammattiosaamista. Esimerkiksi Alma Mediassa tuottajana toimivalla **Anu Mattilalla** oli tärkeä rooli strategian suunnittelussa ja **Emmastiina Hesso** on alusta alkaen tuonut tiimin käyttöön graafisen suunnittelun osaamisensa.

Toista vuotta toiminut sometiimi koostuu kaiken ikäisistä päivittäjistä ja lisäksi on tehty yhteistyötä seurakuntalaisten ja eri tahojen kanssa.

– Monet seurakuntalaiset ovat antaneet sivuillemme valokuvia. Porin Kameraseura on kaksi kertaa ollut kuvaamassa Keski-Porin kirkossa ja antanut kuvia käyttöömmek. Nuorisotyönohjaaja-päivittäjämme **Mikko Jokisen** kautta saimme **Aki Mannisen** videokuvaamaan Keski-Porin kirkkoa kopteri-kameralla niin, että saimme joulutervehdykseksi yökuvaa kirkossa. Satakunnan Brändituote on myös yhteistyökumppanimme, samoin Porin kaupungin kotouttamistyö ja sen hankekoordinaattori **Sonja Raissi**, luetteli Tuija Kruus esimerkkeinä.

Juhlakahvien jälkeen sometiimi heittäytyi Arkipöytään ympärille juhlistamaan voittoa kuin jalkapallojoukkue ikään. Pöytä ohjatkoon muitakin etsimään sopivia väyliä sanoman esiintuomiselle! ■

Marjaana Perttula

Palkintoa juhlistivat alarivissä Tiina Jokiperä, Tuija Kruus, Emmastiina Hesso ja Heikki Hesso. Ylärivissä Marja Kaski, Päivi Holkko, Mikko Jokinen, Anu Mattila, Henry Ihanakangas ja Anne Saarela. Kuvasta puuttuvat sometiimiläiset Tiia Verho, Päivi Isonokari, Eija Lindholm, Pertti Rajala, Riikka Siivonen, Sofia Flinck ja Lili Canjura-Jokinen.

Kuva: Marjaana Perttula

Twaarnoja

Päivi Pulakka @PPulakka
12. tammikuuta

➤ Minulla on Vapahtaja, joka ei luovuta kanssani silloinkaan kun itse olen jo luovuttanut.
#twaarna

Arto Köykkä @artokoykka
14. tammikuuta

➤ Kun aika on täynnä, on lähdeittä. Kun menee, on mentävä sinne mihin kuuluukin mennä. Tässä se on, yksi tärkeistä elämäntaidoista.
#twaarna

Tapio Luoma @Tapio_Luoma
14. tammikuuta

➤ Kun suuri ja voimakas kohdataan pienessä ja heikossa, seurauksena on joko epäuskoa tai toivoa.
#twaarna

Heli Inkinen @inkinenheli
14. tammikuuta

➤ Heikossa asemassa olevien ihmisten ei tarvitse odottaa kuolemaa ja taivasta päästäkseen parempaan, vaan ihmisiä pyritään auttamaan ihmisarvoiseen elämään tässä ja nyt.
#Jumalanvaltakunta #twaarna

Antti Kupiainen @AnttiKupiainen
14. tammikuuta

➤ Jeesus oli tapajuutalainen, kun meni tapansa mukaan sapattina synagogaan. Ole kuin Jeesus, ole tapakristitty.
#twaarna #Jeesus #jesus
#jumalanpalvelus #Kirkko

Timo Liikanen @TimoLiikanen
28. tammikuuta

➤ Me ihmiset näemme ulkoisen, teemme pahimmillaan johtopäätöksiä toisista pelkästään kuulopuheiden ja luulojen perusteella. – Onneksi Jumala näkee sydämeen.
#twaarna

Arto Köykkä @artokoykka
28. tammikuuta

➤ Ihmiselämän tasekirja ja tragedia: kukaan ei ole ikinä tehnyt enemmän kuin velvollisuudet ovat vaatineet.
#twaarna

Tuuvo V. Riikonen
11. helmikuuta

➤ Opetuslasten joukossa oli paljon niitä, jotka halusivat ensimmäisiä paikkoja, olivat aina äänessä, lupasivat vaikka mitä ja nauttivat näkyvillä olemisesta! Sitten oli niitä, joiden osana oli olla taustalla, kakkosena ja huomaamattomia! Yksi heistä pyysi: ”Muista minua...”
#twaarna

Päivi Vähäkangas @paivivee
11. helmikuuta

➤ Palvelija kuuntelee enemmän kuin puhuu. Palvelija tarkkailee ympäristöään ja niitä, joita palvelee, jotta ymmärtää heidän tarpeensa ja osaa vastata niihin oikealla tavalla. Onko kirkko palvelija vai hallitsija?
#twaarna

Tuuvo V. Riikonen
17. helmikuuta

➤ Ihmisen yksi kokemuksista on kohdata elämän tyhjyyttä. Se on kuin erämaata. Kaikki on kuivaa. Mikään ei kiinnosta. Asiat pelkistyy. Kiusaus osuu kohdalle. Siinä voi olla jotakin samaa mitä tapahtui Jeesukselle: Henki ajoi hänet erämaahan. Jumala on tyhjiydessäkin ja toimii.
#twaarna

Arto Köykkä @artokoykka
18. helmikuuta

➤ Kaupungeissa tehdään julkkiksia. Profeetat kasvavat autiomaissa, niiden hiljaisuudessa, pitkissä etäisyyksissä ja laajoissa näkymissä.
#twaarna

Evu Heikura
@eevuheikura 25. helmikuuta

➤ Elämän epämukavuusalueella vaadin Jumalalta selitystä: ”Miksi juuri minä!” Ja silti Hän siunaa minua. Hän siunaa myös toisenlaisilla, valoisilla päivillä. Silloinkin minun on syytä kysyä tuo sama kysymys: ”Miksi juuri minä?”
#twaarna

Kaisamari Hintikka @kaesah
4. maaliskuuta

➤ Kutsut meitä uuteen, Kristus. Anna luottamusta ja iloa seurata sinua, rakkautta ja viisautta rohkaista niitä, jotka pelkäävät ja takertuvat menneeseen.
#twaarna #usko #toivo #rakkaus

Posti Green

Kuva: Anne Kiiski

Turun arkkihiippakunnan
tuomiokapituli
Hämeenkatu 13
PL 60, 20501 TURKU
www.arkkihiippakunta.fi

Tuore oliivipuun lehti 2018
ISSN 1457-4187 (Painettu)
ISSN 2323-9743 (Verkojulkaisu)